

Enebakk kommune

postmottak@enebakk.kommune.no

Deres ref.: 2021/3950

2. desember 2022

Dette brevet sendes på vegne av BirdLife Oslo og Akershus, Follo sopp- og nyttevekstforening, Naturvernforbundet Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Skiforeningen og Østmarkas Venner.

Uttalelse til Kommuneplanens samfunnsdel 2023-2035, Enebakk kommune

Tilsluttede organisasjoner i FNF Akershus er alle sterkt opptatt av å ta vare på naturgrunnet i Enebakk kommune, samt fremme et allment tilgjengelig friluftsliv.

Oppsummering av innspillet:

- Vi ber kommunen belyse hvordan visjonene «Enebakk skal være en næringskommune» og «Enebakk skal være en grønn kommune» skal løses i praksis, og vi ber om en næringsutvikling som inkluderer natur- og friluftslivsorganisasjoner
- Vi etterlyser at forvaltningen av kommunens skogområder og Østmarka belyses i arealdelen.
- Vi ber kommunen inkludere friluftsliv i alle satsingsområder da friluftsliv kan bidra til å nå mange av kommunens mål i samfunnsdelen.
- Vi ber kommunen sikre nærhet og tilgang til grønne områder fra bebyggelsen i utviklingen av bebyggelsesområder.
- Vi mener kommunen må legge større vekt på frivillighet i samfunnsdelen.
- Vi ber kommunen inkludere utvikling av et areal/naturregnskap, opprettholdelse og tydeliggjøring av utbyggingsgrensa, samt definisjon av nye områder, utvikling og sikring av områder med god kvalitet for fysisk aktivitet og rekreasjon i nærmiljøene, sikring av klimatilpasning i planleggingen og ivaretagelse av kulturmiljøer og kulturlandskap, i kommunens arealstrategi.
- Vi etterlyser at kommunens vassdragsforvaltning må inkluderes i kommuneplanen og ber kommunen inkludere hvordan de skal ivareta sine vassdrag og kantsoner.

- **Vi ber kommunen om å sette av nok ressurser i form av økonomi, kunnskap og arbeidskraft til å bli bedre på ivaretagelse av naturverdier og friluftslivsinteresser. Det må settes av en brukbar andel av driftsutgiftene i kommunen til naturmangfold og friluftsliv.**

1.1 Visjon

FNF Akershus ber kommunen belyse hvordan visjonene «*Enebakk skal være en næringskommune*» og «*Enebakk skal være en grønn kommune*» skal løses i praksis. Utvikling av næring og ivaretagelse av natur er ofte motstridende hensyn.

2.2 FNs bærekraftsmål

Bærekraftsmålene for biosfæren må ligge til grunn for all utvikling. FNF synes det er veldig bra at FNs bærekraftsmål legges til grunn for planleggingen. Spesielt mål 6 (rent vann), 15 (livet på land) og mål 13 (stoppe klimaendringene).

FNF Akershus mener det er viktig at kommuneplanen bidrar til å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i kommunen, at Markagrensa i kommuneplanen ligger fast, fokus på grønnstruktur, blå-grønne verdier, plan for naturmangfold og mye mer. Vi lurar på hva kommunen mener om **forvaltningen av skogen/Østmarka, og om det er spesifikke områder i Marka som bør passes bedre på.** Vi tenker her særlig på de gjenværende naturskogene (skog som ikke er flatehogst) og skog som i dag har en rekke sårbare arter eller har potensial for å bli viktig levested for disse. Områder av særlig verdi for befolkningens naturopplevelse må tas ekstra godt vare på.

Friluftsliv som kilde til livskvalitet. Friluftsliv kan bidra til å nå mange av kommunens mål i samfunnsdelen. Opphold og fysisk aktivitet i naturen gir bedre folkehelse, både fysisk og mentalt¹. Friluftsliv er integrering og sosial utjevning i praksis^{2 3}. Det er gratis, har ingen alderskrav og kan gjennomføres uten mye utstyr. Friluftsliv gjennom opphold i naturen, turgåing, fiske, jakt og annen høsting er lavterskeltak som det er enkelt å tilrettelegge for. Friluftsliv er også et godt virkemiddel for kommunens satsingsområder som f.eks. barn, unge og fritid.

Vi ber kommunen inkludere friluftsliv i alle satsingsområder.

3.1 Oppvekst

Vi oppfordrer også kommunen til å legge til betydningen av **Læring i friluft** og uteklasserom under satsingsområdet Oppvekst. Les mer om hvorfor dette er viktig hos Friluftsrådernes Landsforbund⁴.

En annen viktig oppgave for kommunen blir å **sikre nok grønne arealer og tilgjengelig uteareal, som skogholt, bekkedrag o.l., i umiddelbar nærhet til barnehager og grunnskoler.** Deler av skolehverdagen kan flyttes ut, barna blir mer fysisk aktive, opplever mestring, får større naturkontakt

¹ [Friluftsliv og psykisk helse, Norsk Friluftsliv](#)

² [Helsedirektoratet rapport nr. 3/2017, Fysisk aktivitet; omfang, tilrettelegging og sosial ulikhet, Gunnar Brei og Kolbjørn Rafoss.](#)

³ [NRK Ytring, «I skogen sier de hei», juni 2020](#)

⁴ [Læring i friluft](#), Friluftsrådernes Landsforbund

og får en større forståelse av samspillet mellom natur og menneske. Vi anbefaler kommunen å inkludere dette i samfunnsdelen.

Vi ber kommunen inkludere friluftsliv i satsingsområdet.

3.2 Bærekraftig samfunnsutvikling

Sikre nærhet og tilgang til grønne områder fra bebyggelsen. I tettstedsutviklingen må kommunen utvikle og sikre områder med god kvalitet for fysisk aktivitet og rekreasjon i nærmiljøene, samt sammenhengende ferdselsmuligheter og grønne korridorer fra bebyggelsen og ut i Marka. Kommunen må også avsette tilstrekkelig med areal for fremtidig økt behov for utøvelse av friluftsliv. Dersom nærturområder bygges ned eller omdisponeres må de erstattes i nærområdet.

Dette må følges opp med presise planbestemmelser i arealdelen som ikke etterlater tvil om hva som er tillatt og ikke.

Næringsutvikling som inkluderer natur- og friluftslivsorganisasjoner. Det står i utkastet til samfunnsdel at «*Enebakk kommune skal være en næringsvennlig kommune hvor det legges til rette for et variert næringsliv*». Felles for de fleste næringer er at de er arealkrevende, og ofte gir uønskede og alvorlige konsekvenser for naturmangfold, friluftsliv og utøvelse av primærnæringer som landbruk. For å sikre et godt kunnskapsgrunnlag, forhindre konflikter og komme fram til kunnskapsbaserte løsninger anbefaler vi å opprette møteplasser mellom natur- og friluftslivsorganisasjonene, næringsaktører og kommunen.

3.3 Livskvalitet

FNF Akershus mener kommunen må legge større vekt på frivillighet i samfunnsdelen.

Frivillige natur- og friluftslivsorganisasjoners kunnskap og engasjement gir forvaltningen og politikerne viktige innspill, opplyser og øker engasjementet i befolkningen og får folk ut i aktivitet. De er derfor en viktig del i et fungerende demokrati. Faste driftsmidler gir trygge rammer for frivillige organisasjoner og kan slik sikre kontinuitet på tjenestene organisasjonene leverer. Forskning og erfaring viser at frivillige organisasjoner i for liten grad sitter ved bordet når saker om friluftslivet behandles i kommunene. FNF Akershus ønsker at kommunen har oppdaterte nettsider over hvilke saker som er på høring i kommunen til enhver tid. Det bør komme tydelig fram for hver sak hva som er hensikten med høringen/planen, sakspapirene til høringen må være enkle å finne, det bør være publiseringsdato, tydelig frist på høringen og kontaktinfo til kontaktperson.

Tiltak som bør inkluderes i samfunnsdelen:

- Utarbeide en frivillighetspolitikk for kommunen i samarbeid med frivillige organisasjoner.
- Tilrettelegge alle planprosesser for deltagelse av frivillige for å sikre involvering av frivilligheten, og relevante og oppdaterte høringssvar.
- Opprette en fast møteplass med kommunen for natur- og friluftslivsorganisasjonene
- Tilrettelegge for at organisasjoner lett kan bli kjent med tilskuddsordninger for natur og friluftsliv for å sikre effektiv finansiering av gode prosjekter og aktiviteter.
- Sikre faste driftstilskudd til natur- og friluftslivsorganisasjoner

- Oppdatere nettsidene til kommunen så de blir mye mer brukervennlige og inneholder informasjon om
 - hva kommunen gjør for å ivareta naturverdier og friluftsliv
 - hvilke typer natur- og friluftaktivitet som finnes i kommunen slik at kommunens befolkning kan benytte seg av dette
 - hvor saker på høring finnes, og hvordan man kan delta i medvirkningsprosesser
 - kontaktinfo til ansatte som jobber med natur og friluftsliv

FNF Akershus ønsker i tillegg å stå på kommunens e-postlister (hvis vi ikke allerede står der) og få tilsendt alle saker, små og store, relatert til naturverdier og friluftsliv. E-posten til FNF Akershus er akershus@fnf-nett.no.

4. Arealstrategier

Arealbruk, arealregnskap og arealnøytralitet. Det er arealendringer som hovedsakelig truer natur- og friluftslivsverdiene, da særlig bit for bit-utbyggingen som samlet sett beslaglegger og splitter opp naturområdene. Kommunenes arealplanlegging er den mest avgjørende faktoren for å ivareta naturverdier, friluftsliv, kulturmiljø og landskap. Det hviler derfor et stort ansvar på kommunenes politikere og administrasjoner for å ivareta naturen og muligheten for å bruke denne. Hensynet til naturen må gjenspeiles i arealbruken, og det er avgjørende å vite hva vi har og hva vi forbruker.

Flere av punktene i arealstrategien inneholder gode momenter for natur og friluftsliv. Under følger punkter vi mener også må være med i en arealstrategi:

- Utvikle et areal/naturregnskap for kommunen med mål om arealnøytralitet
- Opprettholde og tydeliggjøre utbyggingsgrensa, samt definere nye områder
- Utvikle og sikre områder med god kvalitet for fysisk aktivitet og rekreasjon i nærmiljøene
- Sikre klimatilpasning i planleggingen
- Ivareta kulturmiljøer og kulturlandskap

Andre kommentarer

Vassdragsforvaltning må inkluderes i kommuneplanen

FNF Akershus etterlyser ivaretagelse av kommunens vann, vassdrag og kantsoner. Det står ingenting om ivaretagelse av kommunens vassdrag i utkastet. Kommunen må inkludere mål for vannkvalitet, strategier for oppfølging av den regionale vannforvaltningsplanen for området, og synliggjøre kommunens ansvar som sektormyndighet i samfunnsdelen. Vannressurslovens § 11 om kantsoner slår fast at det skal opprettholdes et naturlig vegetasjonsbelte langs vassdrag med årssikker vannføring som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr. Hensynssoner for kantsoner og viktige blågrønne forbindelser må derfor legges inn på plankartet.

Oppfølging av planen

Innspill til budsjett og handlingsprogram

Det er veldig bra med operasjonalisering av handlingsprogram og budsjett, etterfulgt av rapportering og kvalitetssikring av sentrale nøkkeltall for å sikre at kommunen er på rett vei mot å nå målene.

Vi vil minne om at kommunen må sette av nok ressurser i form av økonomi, kunnskap og arbeidskraft til å bli bedre på ivaretagelse av naturverdier og friluftslivsinteresser. Det må settes av en brukbar andel av driftsutgiftene i kommunen til naturmangfold og friluftsliv. Vi mener kommunen alltid må etterstrebe å ha nok ressurser til:

- å ha kjennskap til hele lovverket som knytter seg til naturforvaltning, ikke bare plan- og bygningsloven.
- ha kapasitet til å kartlegge naturen i kommunen og ha rutiner for å holde kunnskapsgrunnlaget oppdatert og mest mulig komplett.
- ha kapasitet til helhetlig forvaltning helt ned til den minste reguleringsplan, dvs. god kommunikasjon mellom ulike avdelinger

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Akershus

Maria Rundhaugen Tesaker
Koordinator
FNF Akershus

